

Ekonomika

Pēc Padomju Savienības sabrukuma Krievijas plānveida ekonomiku nomainīja tirgus ekonomika. 1990 gados privatizēja lielāko daļu valsts uzņēmumu, izņēmums bija enerģijas un aizsardzības sektors, kas palika valsts kontrolē. Privatizācijas īpatnību dēļ vairāku uzņēmumu īpašnieki kļuva par oligarhiem, kas cieši saistīti ar politiskām aprindām. Īpašuma tiesības vēl joprojām valstī ir vāji aizsargātas, privātais sektors nav pasargāts no tiešas vai netiešas valsts intervences.

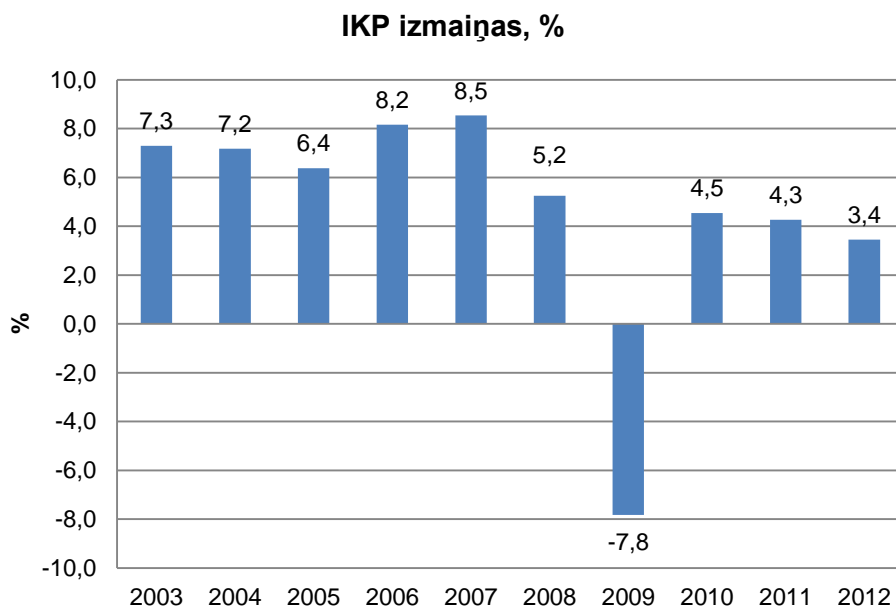
2011. gadā Krievija kļuva par pasaules vadošo naftas ražotāju, pārspējot Saūda Arābiju. Krievijai pieder lielākās dabasgāzes, 2. lielākās ogļu un 8. lielākās jēlnaftas rezerves pasaulē. Valsts ir arī lielākā metālu eksportētāja pasaulē. Bet Krievijas paļaušanās uz šo preču eksportu padara valsts ekonomiku jutīgu pret cenu svārstībām. Lai samazinātu šo atkarību 2007. gadā valdības ir uzsākusi vērienīgu augsto tehnoloģiju nozaru attīstības programmu.

Galvenās nozares ir ieguves rūpniecība, mašīnbūve, kuģu būve, celtniecības materiālu ražošana, amatniecība, pārtikas rūpniecība un tekstilrūpniecība. IT nozare attīstās ļoti strauji. Nozīmīgas nozares ir arī aviorūpniecība un kosmosa pakalpojumi.

Pēc 1998. gada Krievijas finanšu krīzes ekonomika pieauga vidēji par 7% gadā. Iedzīvotāju ienākumi divkāršojās. Pēdējos gados ir atlabusi arī Krievijas lauksaimniecība un panākts pozitīvs labības ārējās tirdzniecības saldo. Svarīgākās lauksaimniecības kultūras ir graudaugi, cukurbietes, saulespuķes, kartupeļi un lini.

Tomēr 2008./09. gada globālā ekonomiskā krīze smagi skāra arī Krieviju. Sabruka Krievijas fondu birža, devalvēja rubli, samazinājās iekšzemes kopprodukts, rūpniecības apjoms un iedzīvotāju ienākumi, pieauga bezdarbs. Lielāko lejupslīdi piedzīvoja būvniecības nozare un vairāki apstrādes rūpniecības sektori. Lai novērstu pārlieku rubļa devalvāciju, 2008. gada beigās Krievijas Centrālā Banka iztērēja aptuveni 1/3 no savām 600 miljardu dolāru lielajām valūtas rezervēm. Savukārt valdība piešķīra 200 miljardus dolāru, lai paaugstinātu banku sektora likviditāti un palīdzētu Krievijas uzņēmumiem tikt galā ar ārvalstu finanšu aizņēmumu.

Ekonomikas lejupslīde zemāko punktu sasniedza 2009. gada vidū, gada otrajā pusē parādījās pirmās atlabšanas pazīmes. 2009. gadā Krievijas IKP samazinājās par 7,8%. Bet jau 2010. gadā IKP pieauga par 4%. Ekonomikas izaugsmi 2010., 2011. un 2012. gadā lielākoties veicināja naftas cenas pieaugums. 2012. gadā IKP pieauga par 3,4%. Liela loma ekonomikas stimulēšanā bija valdības programmām, piemēram, automašīnu utilizācijas programmai (ABTOBA3) un valsts pasūtījumiem, kas sekmēja investīciju pieaugumu ekonomikā.



Avots: Федеральная служба государственной статистики, www.gks.ru

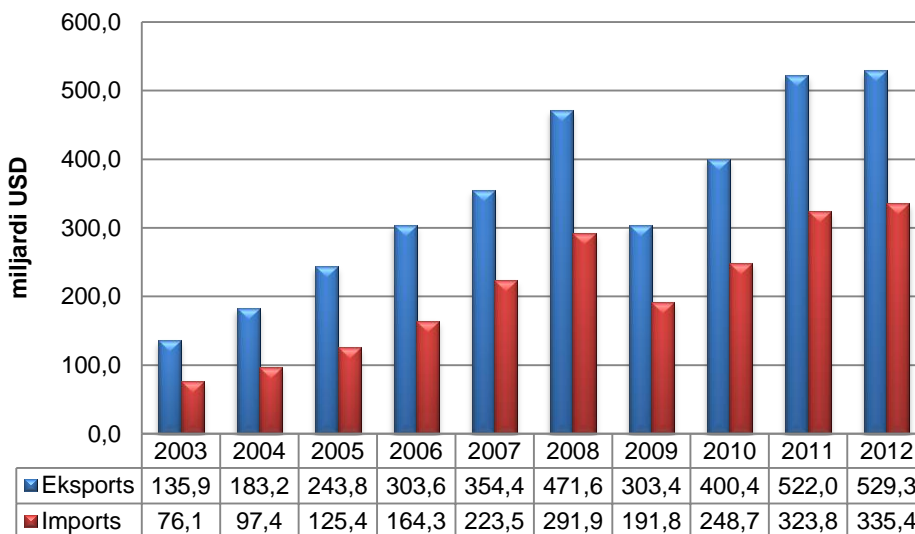
2012. gadā Krievija ir iestājusies Pasaules tirdzniecības organizācijā.

Lai valsts ekonomika varētu sekmīgi attīstīties, Krievijas valdībai jāatrisina vairāki uzdevumi, cita starpā jāveicina darbaspēka pieaugums, jāizskauž korupcija, jāuzlabo infrastruktūra un jāpiesaista kapitālinvestīcijas.

Ārējā tirdzniecība

2012. gadā Krievijas preču eksports sasniedza 529,3 miljardus USD, kas ir par 1,4% vairāk nekā 2011. gadā, bet preču imports – 335,4 miljardu USD (+3,6%). Krievijas preču ārējās tirdzniecības bilance ir pozitīva un 2012. gadā veidoja 193,9 miljardus USD.

Preču eksporta – importa dinamika (miljardi USD)



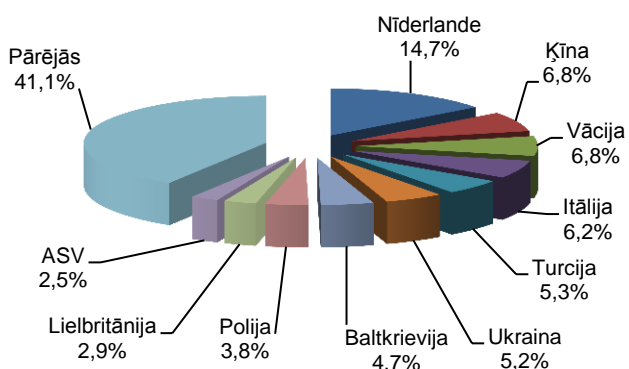
Avots: Федеральная служба государственной статистики, www.gks.ru

Krievija pārsvarā eksportē uz Nīderlandi, Itāliju, Vāciju, Ukrainu, Ķīnu un Turciju, savukārt ievie precis galvenokārt no Ķīnas un Vācijas.

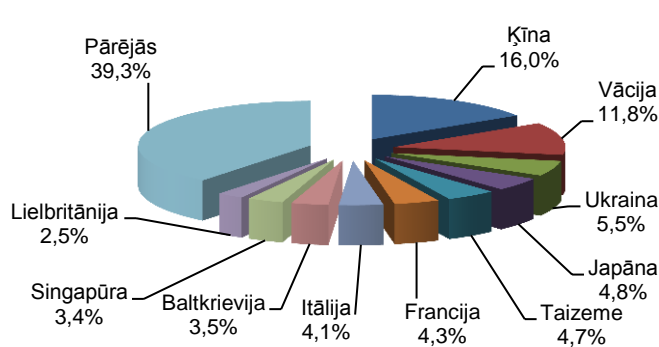
Visvairāk eksportē minerālos produktus (70,4% no kopējā preču eksporta 2012. gadā), metāla izstrādājumus (8,5%), ķīmiskās rūpniecības produkciju (6,1%), mašīnas un mehānismus, transporta līdzekļus (5,0%).

Krievija pārsvarā iepērk mašīnbūves produktus (50,3% no kopējā preču importa 2012. gadā), ķīmiskās rūpniecības produkciju (15,3%) un pārtikas preces (12,9%).

Galvenie eksporta partneri 2012. gadā, %



Galvenie importa partneri 2012. gadā, %

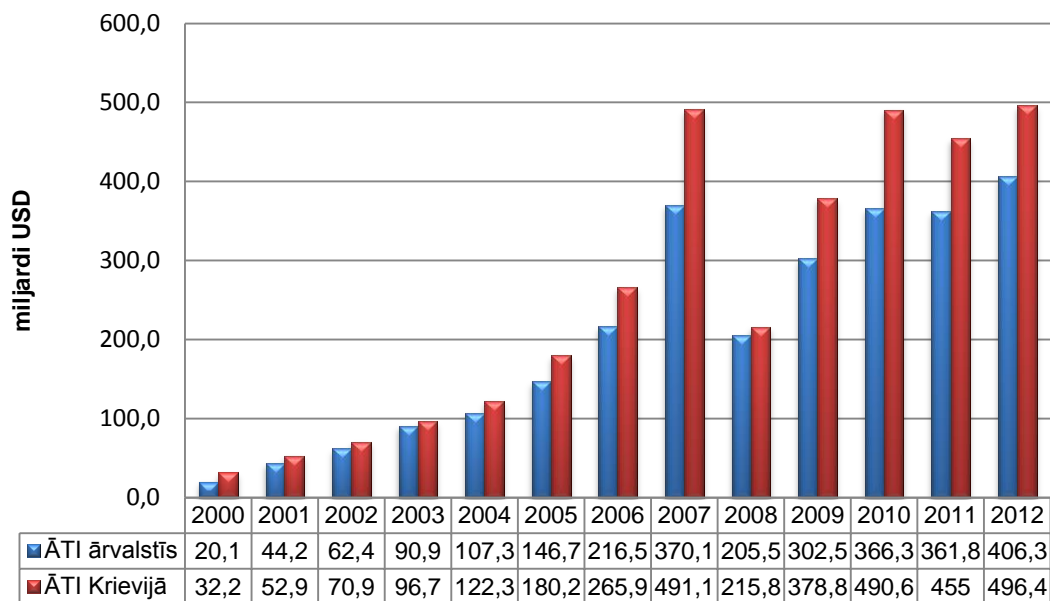


Avots: Федеральная служба государственной статистики, www.gks.ru

Investīcijas

2012. gada beigās ārvalstu investori Krievijā bija uzkrājuši 496,4 miljardus USD, kas salīdzinājumā ar 2011. gada beigām bija pieaugušas par 9,1%, bet Krievijas uzņēmēji ārvalstīs – 406,3 miljardu USD (+12,3%). Uzkrāto tiešo investīciju bilance ir negatīva un 2012. gada beigās sasniedza -90,1 miljardus USD.

Uzkrātās tiešās investīcijas, miljardi USD



Avots: Центральный банк Российской Федерации, www.cbr.ru

2012. gada beigās tiešās investīcijas Krievijā galvenokārt uzkrātas no Kipras (30,3% no uzkrātajām ārvalstu tiešajām investīcijām Krievijā), Nīderlandes (12%), Britu Virdžīnu salām (9,9%), Luksemburgas (6,1%) un Bahamu salām (5,9%).